

המפקד,

חג הסוכות הוא אחד משלושת הרגלים (פסח, שבועות וסוכות), ומנהגי החג הם הישיבה בסוכה ונטילת ארבעת המינים: לולב, ערבה, הדס ואתרוג. השנה אנחנו מציינים את החג במלחמה, כשכוחות צה"ל פועלים בלבנון וברצועת עזה, באיו"ש ובזירות נוספות. לפניך דף מקורות לעיון ולדיון עם חייליך על משמעות החג בימים אלה. זוהי הזדמנות לעצירה ולשיח, ללימוד על לוח השנה העברי ולהעמקת הלכידות ביחידה. ההצעות לקריאה מעלות מספר תכנים: מגורי קבע וארעי, מצוות האסיף והקשר לארץ, ארבעת המינים וכו'. בחרו קטע אחד או שניים והיעזרו בשאלות המצורפות. ניתן לקיים הלימוד במליאה או כהתבוננות אישית.

"אגודה אחת"

"דָּבַר אַחַר, פְּרִי עֵץ הָדָר, אֱלוֹי יִשְׂרָאֵל, מָה אֶתְרוּג זֶה יֵשׁ בּוֹ טַעַם וְיֵשׁ בּוֹ רִיחַ, כִּי יִשְׂרָאֵל יֵשׁ בָּהֶם בְּנֵי אָדָם שֵׁישׁ בָּהֶם תּוֹרָה וְיֵשׁ בָּהֶם מַעֲשִׂים טוֹבִים. כִּפְתַת תְּמָרִים, אֱלוֹי יִשְׂרָאֵל, מָה הַתְּמָרָה הַזֹּאת יֵשׁ בּוֹ טַעַם וְאֵין בּוֹ רִיחַ, כִּי הֵם יִשְׂרָאֵל יֵשׁ בָּהֶם שֵׁישׁ בָּהֶם תּוֹרָה וְאֵין בָּהֶם מַעֲשִׂים טוֹבִים. וְעַנְף עֵץ עֵבֶת, אֱלוֹי יִשְׂרָאֵל, מָה הַדָּס יֵשׁ בּוֹ רִיחַ וְאֵין בּוֹ טַעַם, כִּי יִשְׂרָאֵל יֵשׁ בָּהֶם שֵׁישׁ בָּהֶם מַעֲשִׂים טוֹבִים וְאֵין בָּהֶם תּוֹרָה. וְעֵרְבֵי נַחַל, אֱלוֹי יִשְׂרָאֵל, מָה עֵרְבֵה זֶה אֵין בָּהֶם טַעַם וְאֵין בָּהֶם רִיחַ, כִּי הֵם יִשְׂרָאֵל יֵשׁ בָּהֶם בְּנֵי אָדָם שֵׁישׁ בָּהֶם לֹא תּוֹרָה וְלֹא מַעֲשִׂים טוֹבִים, וּמָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לָהֶם, לְאַבְדָן אִי אֶפְשָׁר, אֲלֵא אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִקְשְׁרוּ כָלֵם אֲגָדָה אַחַת וְהֵן מְכַפְרִין אֵלָיו עַל אֱלוֹ..."

ויקרא רבה, ל', י"ב

- מה טוען הטקסט לגבי משמעות החיבור ("אגדה אחת") בין ארבעת המינים?
- מה היתרונות שמדגיש הטקסט בכך שכל אחד מפירות הארץ שונה זה מזה?
- מה אנחנו יכולים ללמוד מכך עבורנו כמסגרת, בפרט בשעת מלחמה?

"דירת קבע ודירת ארעי"

"הישיבה בסוכה, היציאה מדירת קבע לדירת ארעי יש בה טעמים רבים. הראשון בהם - זכר ליציאת מצרים ונדודי העם במדבר ארבעים שנה, והיות בני ישראל יושבים אז בסוכות. אפשר הדבר שהסוכה באה להזכירנו שחייב אדם לזכור בעושרו את העוני, בימי תפארתו - את שפלותו, בגדולתו - את מצבו כשהיה אדם פשוט, בימי שלום - את סכנת המלחמה, על פני היבשה - את סערות הים, ובעיר - את המדבר. לפי שאין לך דבר שיש בו כדי לשמחנו יותר מאשר זכרון ימי הרעה בימי טובה מרובה ביותר."

אריה בן גוריון (מיסד ארכיון החגים הבין-קיבוצי בבית השיטה), "מצוות הסוכה".

- מה המשמעויות השונות הניתנות לישיבה בסוכה?
- מה מדגישה עבורנו הישיבה בסוכה בשעה זו, שאנו במלחמה? איזו משמעות חשובה במיוחד בעיניכם בעת הזאת?

"חג האסיף"

"...אנו החקלאים נוהגים לאסוף את יבולינו במשך כל השנה. מדי יום ביומו נשלחים לשוק ביצים ובשר מהלול, נשלחת תנובת הרפת. אנו משווקים במשך כל השנה דגים ובמשך הקיץ חציר וקמח אספסת, מעט גרעינים ותוצרת חרושת. פרי לרוב וכותנה.

חג האסיף חייב להיות חג של סיכום. סיכום של מה שהושקע וסיכום של מה שהתקבל. סך הכל במשק: האם הייתה זו שנת ברכה או שנה נוספת של מאמץ ללא תמורה מספקת? זו שנה ראשונה שיכולים אנו להצביע על הישגים. זו שנה שבה יכולים אנו להעמיד את סך כל ההוצאות אל מול סך כל ההכנסות.

כל אותן שנים של מחסור, כל אותן שנים של לבטים, של חיפוש דרך, של ניסיונות, כל אותן שנים של עבודה קשה ומפרכת מתקפלים בסך הכל זעום זה של התוצאות והיבולים. ראשית הדרך לעמידה על רגלינו..."

דן א', "כל אדם אוהב לאסוף משהו", קיבוץ מנרה, 1960

- חג הסוכות הוא חג האסיף, מה מדגיש החקלאי בטקסט על משמעותו? האם אתם מזדהים איתו?
- גם אנחנו כמו החקלאים נדרשים להתבונן על השנה שחלפה ולסכם את "יבולינו". אילו הישגים השיגה המסגרת שלנו בשנה זו?
- באילו הצלחות אתה גאה (באופן אישי או כמסגרת)?